

M
Arkeol. o. 64/28.2.2000

SODANKYLÄ 10 Luusuankenttä

Kivikautisen asuinpaikan
koekaivaus

Simo Vanhatalo 1999

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi: Luusuankenttä
 Muinaisjäännöslaji: kivikautinen asuinpaikka (esikeraaminen aika)
 Inventointinumbero: 10
 SkI-numero: 3

Lääni: Lapin lääni
 Kunta, kunnanumbero: Sodankylä, 758
 Kylä, kylänumero: Kelujärvi, 402
 Tila, rek.no: Teeriniemi, 11:3 (os. Suksivaarantie 36)
 Kiinteistötunnus: 758-402-0011-0003
 Maanomistaja: Aimo Aatsinki
 Katuosoite: Eljaksentie 20 A 1
 Postinumbero, -toimipaikka: 99620 Kelujärvi

Gt-kartta: 15
 Peruskartta: 3731 03 KELUJÄRVI

Peruskoordinaatit: X: 7486 80 ±10 m
 Y: 3501 66 ±10 m
 Z: 187-189 m mpy

Rahoittaja: Museovirasto, koekaivausrühmä
 Tutkimusaika: 23.06.1999
 Tutkimustapa: Koekaivaus, koekuopat
 Tutkimusala / kaivausala: 2500 m² / 8 m²

Kaivauksenjohtaja: Simo Vanhatalo, HuK
 Piirtäjä: Vesa Laulumaa, FK
 Tutkimusavustaja: Jukka Kylli, fil.yo
 Kaivajat: -

Kaivauslöydöt: KM 31960:1-17, Diar. 21.1.2000

Valokuvat: 115197-203, kuvat s. 9-10
 Diat: -

Gt-karttaote: GT 15, pain. 1996, s. 5
 Peruskarttaote: PK 3731 03 Kelujärvi, pain. 1970, s. 6
 Kartat: Asemapiirrosote 1:500, A3, s. 7
 Yleiskartta 1:500 koekuopat, A4, s. 8

Aikaisemmat kaivaukset: -
 inventoinnit: A. Erä-Esko 1958 (inventointikertomusta ei ole
 jätetty arkeologian osaston arkistoon)
 tarkastukset: -
 muut tutkimukset: -
 muut tiedot: Museoviraston kirje 74/304/1999 15.4.1999
 Pohjois-Lapin kiinteät muinaisjäännökset, seutukaava-
 liiton julkaisu 136, sarja A, 1994 (Hannu Kotivuori ja
 Markku Torvinen), s. 160

 löydöt: KM 14178:1-2 kiviesine ja kvartsi-iskoksia. Diar.
 30.8.1957

Lähistön muinaisjäännökset: Vittakentän pyyntikuopat (500 m luoteeseen)
 Lähistön löydöt: -

TUTKIMUSPERUSTE

Poikkeuslupahakemus asuinrakennuksen, saunan ja autotalli-varaston rakentamiseksi aikaisemmin tunnetulle muinaisjäännösalueelle.

KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Luusuankenttä sijaitsee 19,6 km itäkoilliseen Sodankylän kirkosta, Kelujärven länsirannalla olevalla kesantopellolla. Kohde rajoittuu itäpuolella Kelujärveen ja länsipuolella Suksivaarantiehen, muualla aluetta ympäröi soinen metsä. Suunniteltu asuinrakennus ja varasto sijoittuvat peltokumpareen keskiosaan ja saunarakennus niiden koillispuolelle lähemmäksi Kelujärven rantaa (ks. yleiskartta). Kohteen läpi on rakennettu uudehko paikallistie (pt 19810), joka on leikannut osan peltokumpareesta.

Kohteen ensimmäinen arkeologinen löytö on esikeraamiseen aikaan ajoittuva kivitaltta (KM 14178:1). Se on löytynyt vuonna 1949 tältä nykyisin rakennuspaikaksi suunnitellulta pellolta. Löydön yhteydessä havaittiin myös hiilenmuruja ja muita tulenpidon merkkejä.

KAIVAUSMENETELMÄT

Suunnitelluille rakennuspaikoille ja niiden läheisyyteen kaivettiin 8 neliömetrin suuruista koekuoppaa. Niiden paikat merkittiin asemapiirrosotteeseen arvioimalla. Tontin länsireunassa olevan kasvi- ja perunamaan pintakerros tarkastettiin.

KAIVAUSHAVAINNOT

Peltoalueen maaperä koostui ruokamullasta, jonka alla oli sirpelekivistä koostuva pohjamoreeni. Sirpalekivien määrä oli selkeästi havaittavissa kynnetyllä kasvimaalla. Pyöreäksi kuluneita kiviä ei löydetty ollenkaan. Ilmeisesti jääkauden aikana alue on ollut vedenkoskematon maata eikä kiviaines ole kulunut jäämassojen liikkumisen vaikutuksesta.

Alueen maasto on muodoltaan ja ympäristöltään sopivaa myös kivikautiseen asumiseen. Koekuopista 2, 4, 5 ja 7 löytyi kvartseja. Koekuoppien kohdilla ei kuitenkaan havaittu merkkejä palaneista kivistä tai värjäytyneistä maaläikistä, jotka voisivat viitata kivikautiseen asuinpaikkaan.

LÖYDÖT JA LÖYTÖMÄÄRÄT

Kahdeksasta koekuopasta neljä osoittautui löydölliseksi. Koekuoppien vähäinen löytöaineisto koostui lähinnä kvartsi-iskoksista, joiden joukossa on 6 kvartsiesineeksi luokiteltavaa löytöä. Tontin länsiosan kasvimaalta poimittiin 39 kvartsi-iskosta ja yksi sädekiviliuskeen kappale. Kaikkien iskosten määrittäminen ihmisen iskemiksi on vaikeaa, koska lähes kaikki muutkin kivet ovat teräväreunaisia lohkareita.

Löytömäärät:

koekuoppa	kp1	paino
2	4	4.5 g
4	3	6.0 g
5	5	8.0 g
7	7	64.0 g
irtolöydöt	39	474.0 g
yhteensä	57	556.5 g

YHTEENVETO

Tutkimusten perusteella voidaan todeta, että kohteessa on voinut olla kiinteä muinaisjäännös, lähinnä kivikauteen ajoittuva asuinpaikka. Se on voinut olla hyvin pienialainen ja se on mahdollisesti tuhoutunut tienrakentamisen ja pellonmuokkauksen yhteydessä. Koekuopituksen perusteella voidaan todeta, ettei suunnitelluille rakennushankkeille ole muinaismuistolain määräämää estettä. Koekaivausten aikana paikalla olleelle maanomistajalle näytettiin kvartsi-iskoksia ja neuvottiin miten toimia, jos niitä tai tulisijan jäännöksiä löytyy rakennuspaikkoja kaivettaessa.

24.02.2000 Helsinki

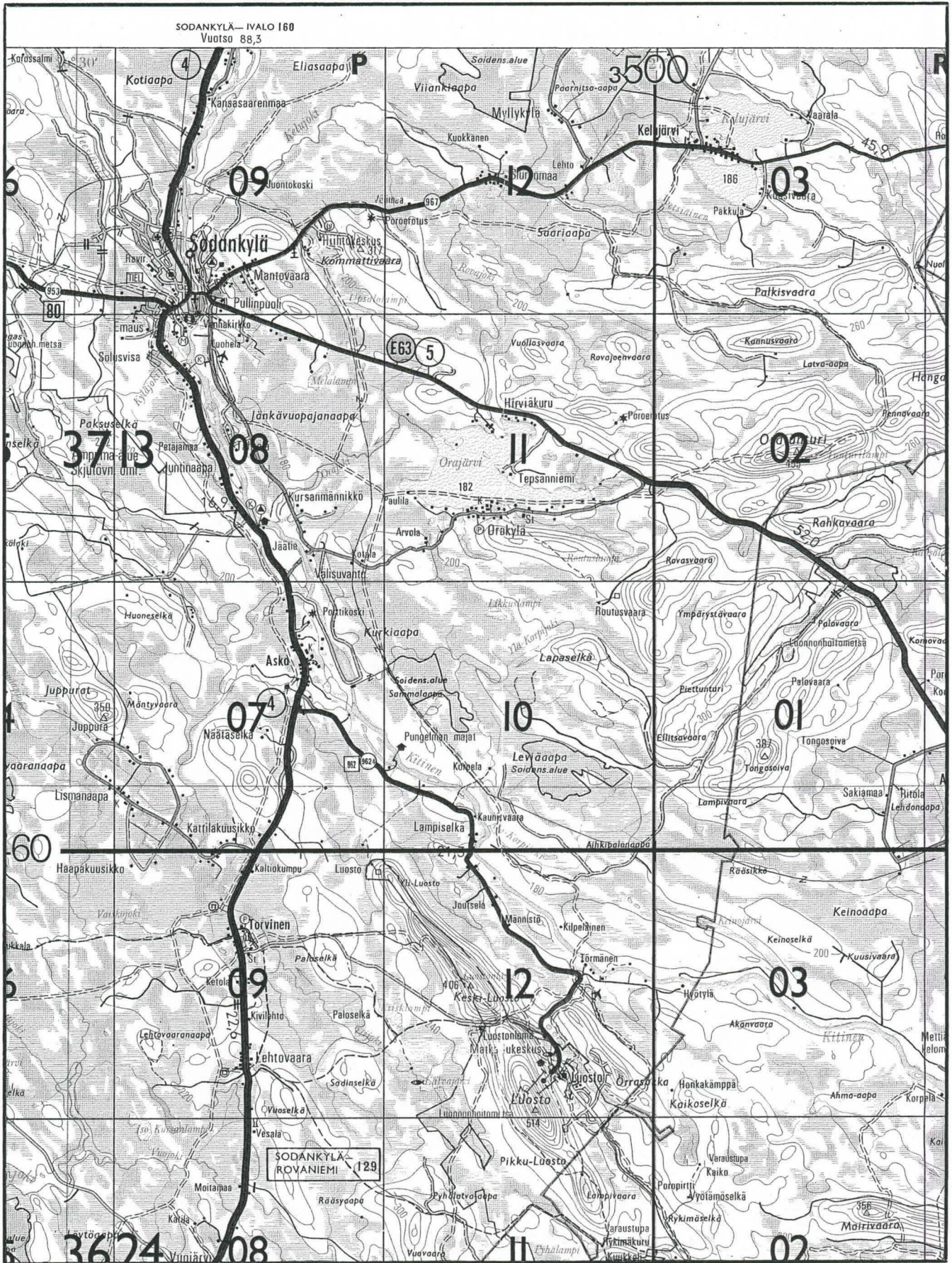
Simo Vanhatalo, HuK

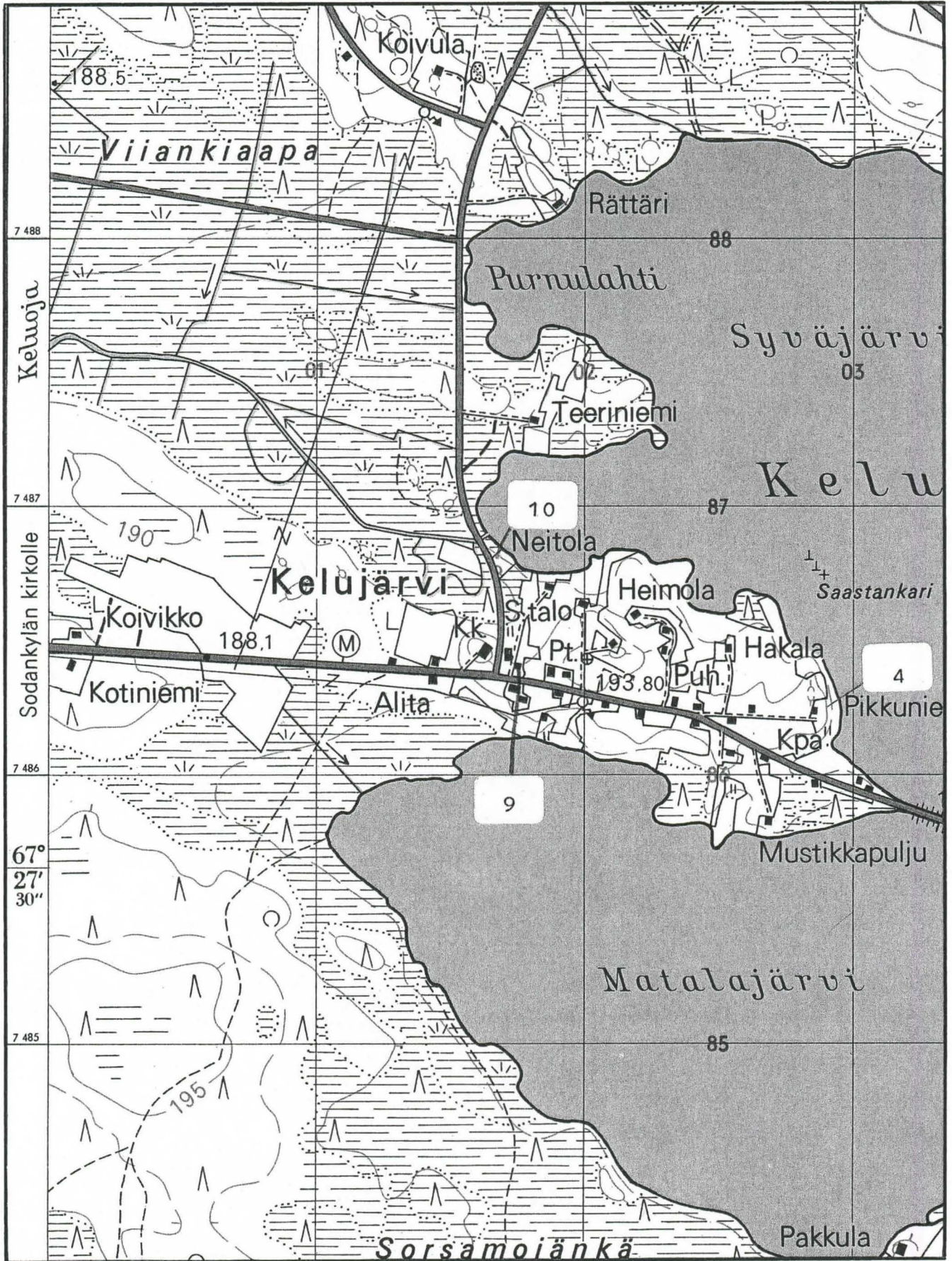
VALOKUVALUETTELO

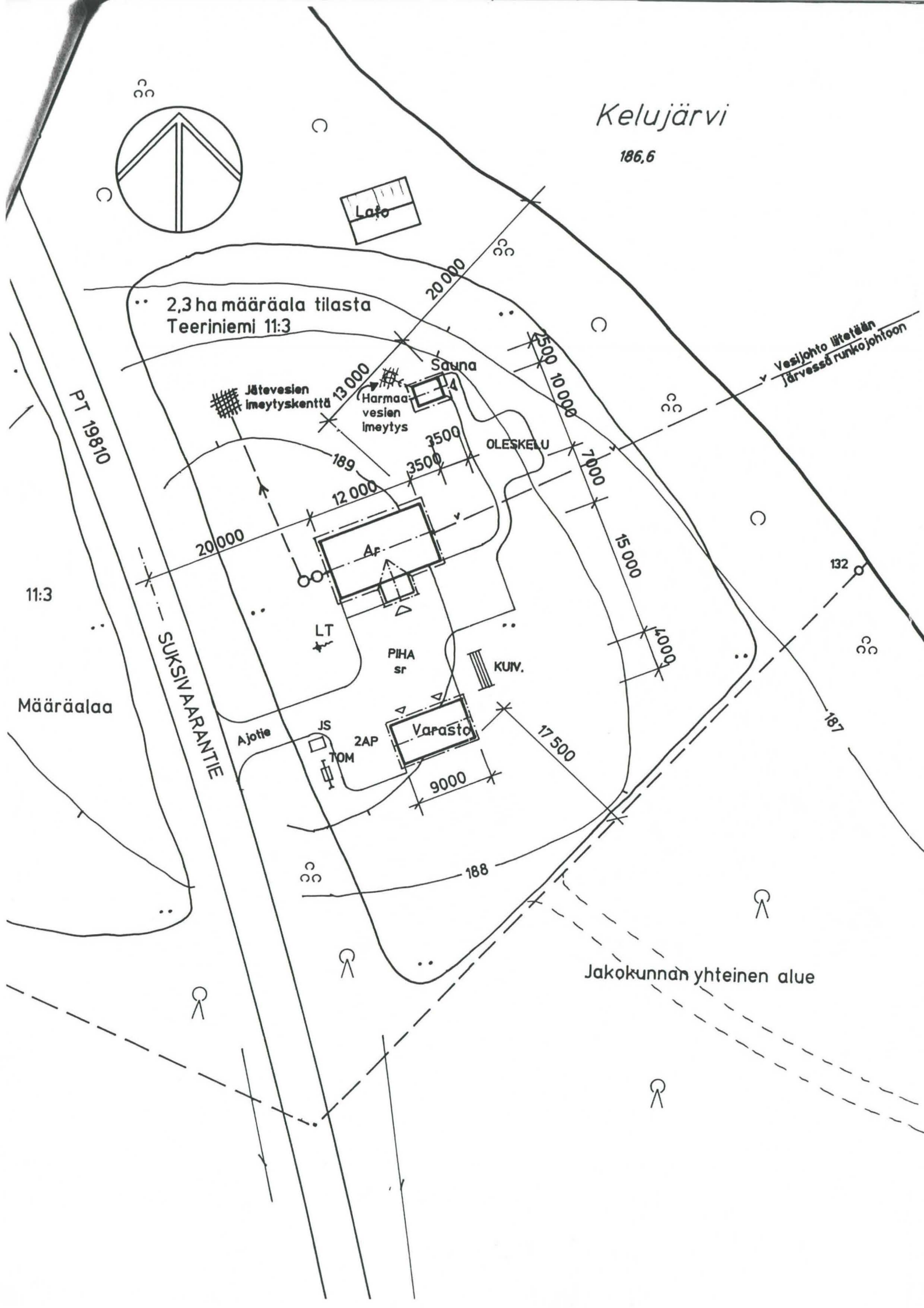
SODANKYLÄ 10 Luusuankenttä

kuvaaja: Simo Vanhatalo 1999
negatiivikoko: 24x36

- F.115200 / K.1 Tutkimusalueen itäosaa ja taustalla Kelujärvi, kuvattu länsilou-
naasta.
- F.115199 / K.2 Yleiskuva Luusuankentästä, keskellä suunniteltu rakennuspaikka,
kuvattu lännestä.
- F.115198 / K.3 Yleiskuva Luusuankentästä, vasemmalla suunniteltu rakennuspaik-
ka, kuvattu pohjoisluoteesta.
- F.115197 / K.4 Kohteen läpi rakennettu tie, kuvattu pohjoisesta.
- F.115203 / K.5 Tutkimusalueen itäosan peltoa ja rakennuspaikkaa, kuvattu länsi-
luoteesta.
- F.115202 / K.6 Kohteen läpi rakennettu tie ja sen vasemmalla puolella suunni-
teltu rakennuspaikka, kuvattu pohjoisluoteesta.
- F.115201 / K.7 Tutkimusalueen länsiosaa pelto ja kasvimaata, kuvattu pohjoisesta.

Kelujärvi

186,6

2,3 ha määräala tilasta
Teeriniemi 11:3

Vesijohto liitetään
Järvessä runkojohtoon

PT 19810

11:3

Määräalaa

SUKSIVAARANTIE

Ajotie

JS

70M

2AP

Varasto

9000

PIHA sr

KUIV.

17 500

4000

15 000

7 000

2500 10 000

3500

3500

189

12 000

13 000

188

187

Jakokunnan yhteinen alue

KELUJÄRVI	TEERINIEMI	11:3	
UUDISRAKENNUS			PÄÄPIIRUSTUS
PIENTALO, VARASTO JA SAUNA AATSINKI SUKSIVAARANTIE 39, 99620 KELUJÄRVI			ASEMAPIIRROS 1:500
SODANKYLÄ 11.03.1999			ARK 01

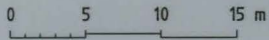
SODANKYLÄ 10 Luusuankenttä

Simo Vanhatalo 1999

yleiskartta 1:500

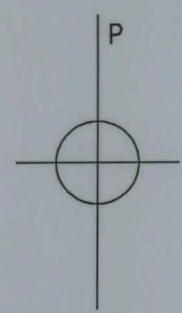
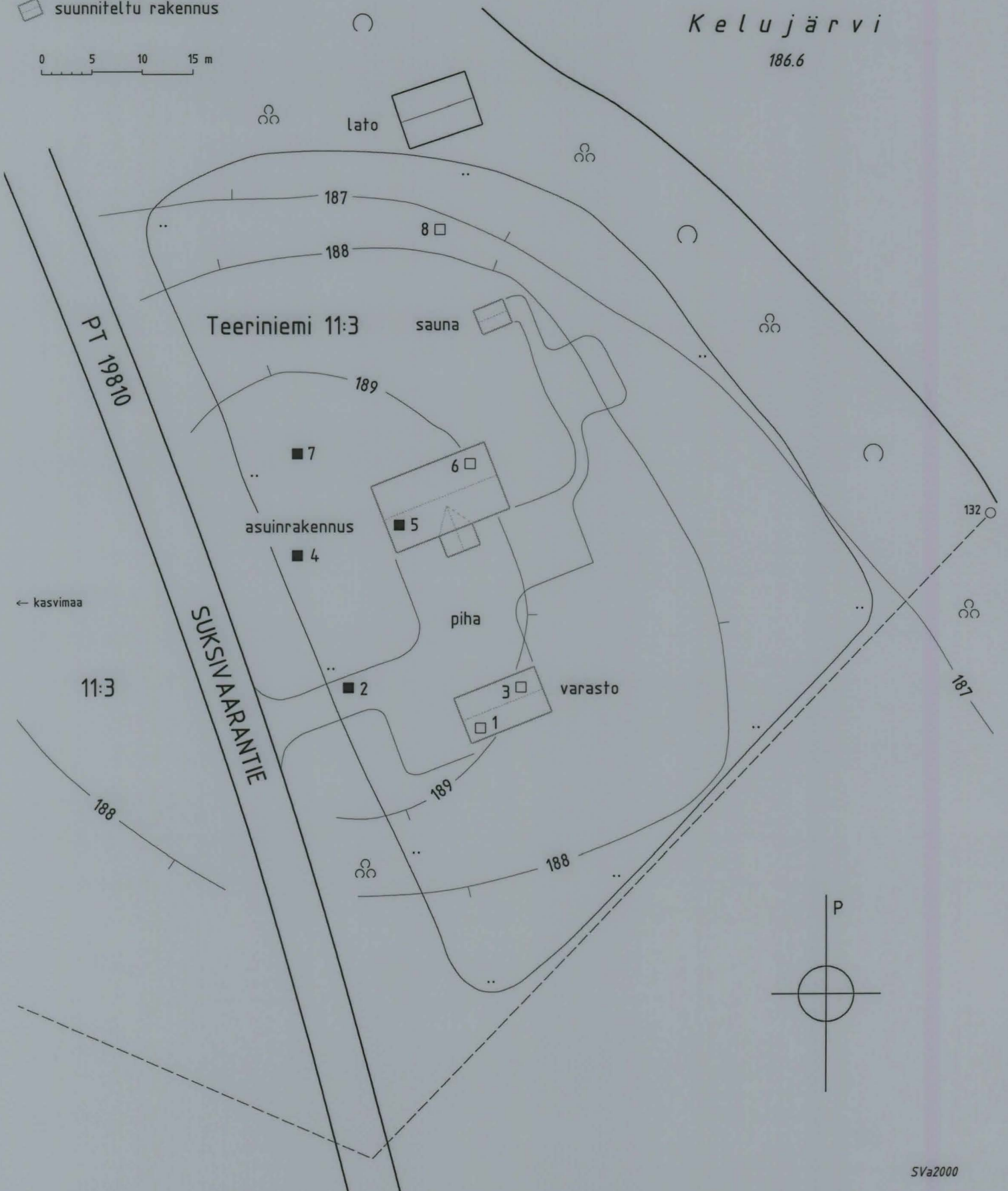
piirt. Simo Vanhatalo
 karttapohjana asemapiirros 1:500

- 4 löydöllinen koekuoppa
- 8 löydötön koekuoppa
- suunniteltu rakennus

Kelujärvi

186.6

Kuva 1 F. 115201

Tutkimusalueen itäosaa ja taustalla Kelujärvi, kuvattu länsilounaasta.

Kuva 2 F. 115202

Yleiskuva Luusuankentästä, keskellä suunniteltu rakennuspaikka, kuvattu lännestä.

Kuva 3 F. 115204

Yleiskuva Luusuankentästä, vasemmalla suunniteltu rakennuspaikka, kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 4 F. 115197

Kohteen läpi rakennettu tie, kuvattu pohjoisesta.

Kuva 5 F. 115203

Tutkimusalueen itäosan peltoa ja rakennuspaikkaa, kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 6 F. 115204

Kohteen läpi rakennettu tie ja sen vasemmalla puolella suunniteltu rakennuspaikka, kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuva 7 F. 115205

Tutkimusalueen länsiosaa pelto ja kasvimaata, kuvattu pohjoisesta.